

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

**Компаративний аналіз інституційного устрою соціально-
економічних моделей країн світу**

**ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
підготовки докторів філософії**

зі спеціальності 074 Публічне управління та адміністрування

2016 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: кафедрою міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: д. е. н., професор Липов В.В.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Вченою радою
“25” квітня 2016 року, протокол №9

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни “Компаративний аналіз інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу” складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності “074 Публічне управління та адміністрування”.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні підходи до порівняльного аналізу інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу та їх вплив специфіку публічного управління а адміністрування

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна ґрунтується на знаннях, отриманих студентами під час вивчення дисциплін гуманітарного циклу і, передусім, таких, як: економічних дисциплін, як “Політична економія”, “Макроекономіка”, “Мікроекономіка”, “Міжнародна економіка”, “Культурологія”, “Соціологія”, “Політологія”, доповнює та поглиблює коло питань спеціальних економічних дисциплін “Зовнішньоекономічна діяльність”, “Міжнародний маркетинг”, “Міжнародний менеджмент” “Глобальна економіка” та інших дисциплін варіативної частини навчального плану вищого навчального закладу.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні засади компаративного аналізу інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу
2. Сучасні інституційні моделі економічних систем

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Компаративний аналіз інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу” є формування знань про тенденції та закономірності сучасної еволюції інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу, потенціальні можливості та загрози, що породжуються їх диференціацією, перспективи інтеграції суб'єктів економічної діяльності в єдиний економічний простір, що визначаються цими відмінностями

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Компаративний аналіз інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу” є ” є формування у студентів **знань:**

- основних понять дисципліни;
- чинників формування та особливостей впливу окремих елементів інституційного середовища;
- об'єктивних законів та принципів розвитку інституційного середовища міжнародного бізнесу;
- теоретичних концепцій формування соціокультурного та інституціонального середовища економічної діяльності;

- особливостей соціально-економічних моделей країн світу;
- основних рівнів інституційної архітектури соціально-економічних систем;
- основного інструментарію інституційного регулювання міжнародної економічної взаємодії та умов його застосування;
- місця та перспектив інтеграції України у інституціональну структуру світового господарства;

ВМІНЬ:

- *аналізувати та оцінювати* економічне, політично-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру соціально-економічних моделей країн світу;
- *визначати стан та тенденції розвитку* інституційного середовища світового господарства в цілому, груп країн, регіонів, окремих країн світу, міжнародного економічного співробітництва в цілому та його форм;
- *прогнозувати* наслідки застосування окремих інституційних форм міжнародних економічних взаємовідносин та визначати їх ефективність;
- *критично оцінювати пропозиції* щодо організації макро- та мікроекономічної інституційної взаємодії суб'єктів міжнародної економіки, застосування засобів державного регулювання міжнародних економічних відносин.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-наукової програми здобувачі освітньо-наукового ступеня "доктор філософії" набувають таких **компетентностей**:

аналізу та оцінки економічного, політико-правового, соціально-культурного середовища та інституційної інфраструктури країн світу;

визначення стану та тенденції розвитку процесів міжнародної інституційної взаємодії;

прогнозування наслідків застосування окремих інституційних форм та визначення їх ефективності;

критичного оцінювання пропозиції щодо організації інституційної взаємодії суб'єктів економічної діяльності та застосування засобів державного регулювання;

зрозумілого і недвозначного *сприйняття* інформації про різні аспекти інституційного забезпечення міжнародних економічних відносин;

донесення висновків щодо різноманітних аспектів *глобальної інституційної взаємодії* до колег, партнерів, фахівців і не фахівців, зокрема до осіб, що навчаються;

урахування специфіки управлінської, інформаційної та емоційної *функцій міжнародної комунікації*;

здатності *приймати самостійні вивірені рішення* в сфері міжнародних економічних відносин на основі сформованих в процесі вивчення дисципліни компетентностей;

незалежно самостійно їх використовувати;

готовності нести відповідальність у межах посадових компетенцій.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин 5 кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні засади компаративного аналізу інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу

Тема 1. Предмет і метод компаративного аналізу інституційного устрою соціально-економічних моделей країн світу

1. Актуальність дослідження інституціональних засад МЕД
2. Історія становлення та сучасний стан інституціональних досліджень
3. Комплементарність інституціональних елементів СЕС

ТЕМА 2. Соціокультурні засади формування відмінних моделей інституційного устрою країн світу

1. Історія досліджень особливостей національних культур господарювання

2. Дослідження Г. Хофстеда, Ф. Тромпенаарса, Ш. Шварца, Р. Інглхарта

3. Вплив ціннісних орієнтацій на формування специфіки інституціональної архітекtonіки СЕС

4. Прикладне значення знання особливостей національних культур господарювання для організації міжнародної економічної взаємодії

Тема 3. Інституції та інститути як вихідна основа інституційного устрою країн світу

1. Неформальні інституції

2. Формальні інституції регулювання МЕД (законодавчі та підзаконні акти)

3. Інституційні органи

4. Організаційні форми забезпечення МЕД

Тема 4. Інституційна архітекtonіка СЕС і специфіка взаємодії в міжнародному менеджменті

1. Передумови формування інститутів

2. Інституція, інститут як відправні моменти аналізу

3. Мезоекономічний рівень аналізу

4. Базові інститути, СЕС

5. СЕМ (моделі капіталізму), інтеграційні об'єднання, глобальне господарство

Змістовий модуль 2. Сучасні інституційні моделі економічних систем

Тема 5. Європейська континентальна соціально-демократична модель (координований капіталізм)

1. Загальна характеристика континентальної моделі інституційного устрою

2. Соціальне ринкове господарство та економіка ФРН.

3. Держава загального добробуту та економіка Швеції.

4. Особливості СЕМ та економіка країн південної Європи.

Тема 6 Англосаксонська соціально-економічна модель (ринковий капіталізм)

1. Загальна характеристика інституціональних основ ліберальної соціально-економічної моделі.

2. Основні характеристики й особливості економіки країн, що належать до англосаксонської соціально-економічної моделі на прикладі США.

3. Спільне та особливе в інституціональних моделях ліберальної й соціал-демократичної СЕМ.

Тема 7. Далекосхідна патріархальна соціально-економічна модель (конфуціанський капіталізм)

1. Передумови та спільні властивості інституційного устрою країн конфуціанського капіталізму

2. Соціально-економічна модель Японії

3. Інституційна модель розвитку сучасного Китаю

4. Інституційні особливості першої та другої хвилі «Малих тигрів» Південно-Східної Азії

Тема 8. Інституційні моделі економічного устрою, що формуються

1. Інституційні моделі пострадянського капіталізму.

2. Особливості формування СЕМ Індії.

3. СЕМ мусульманських країн на прикладі Саудівської Аравії

4. Передумови й особливості формування СЕМ латиноамериканських країн

3. Рекомендована література

1. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Модуль 1. Світова система господарювання. Навчально-практичний посібник. – К. : Професіонал, 2008. – 368 с. Гриф МОН

2. Липов В.В. Міжнародна економіка: світова економіка та міжнародні економічні відносини. Практикум. Навчально-практичний посібник. – К. : Професіонал, 2009. – 336 с. Гриф МОН

3. Липов В.В. Міжнародна економіка: структурно-цивілізаційні основи розвитку. – Х.: Вид-во ХНЕУ, 2007. – 208 с.

4. Національні моделі економічних систем / За ред. О. Беляєва. – К. : КННЕУ, 2010. – 319 с.

5. Роузфилд С. Сравнительная экономика стран мира. Культура, богатства и власть в XXI веке. – М. : РОССПЭН, 2004. – 432 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: обговорення питань теми, дискусії, доповіді, експрес-опитування, економічні диктанти, поточний

та підсумковий тестовий контроль, стереотипні, діагностичні та евристичні завдання, підготовка есе, презентацій, навчальні ігри, підсумкова ділова гра